

UDVIKLINGSPLAN
DET UDSATTE BYOMRÅDE
BISPEBJERG/NORDVEST

OMKRING BISPEBJERG KIRKEGÅRD

KØBENHAVNS KOMMUNE
2014

REVIDERET 15 AUGUST 2014. DER TAGES FORBEHOLD FOR AT DER KAN FOREKOMME MINDRE ÆNDRINGER TIL INDHOLD, ØKONOMI OG TID FOR DE ENKELTE PROJEKTER.

UDVIKLINGSPLAN FOR OMKRING BISPEBJERG KIRKEGÅRD

FORMÅL

Bispebjerg/Nordvest udgør et af seks udsatte byområder udpeget i Københavns Kommunes Politik for Udsatte Byområder.

Politik for Udsatte Byområder sigter mod at løfte de udsatte områder til københavnniveau inden 2020. Det skal ske gennem en koordineret indsats på tværs af kommunens syv forvaltninger - og i samarbejde med den almene boligsektor og andre relevante parter. Målet er at skabe lige muligheder for byens borgere gennem øget uddannelse, beskæftigelse og tryghed, jf. også københavnerfortællingens vision om livskvalitet og vækst.

I budgetaftalen for Budget 2014 var parterne enige om, "at forvaltningerne, frem mod forhandlingerne om Budget 2015, skal kvalificere forslag, der kan fremme byudviklingen i Københavns Nordvestkvarter".

Denne udviklingsplan fokuserer på det geografiske område omkring Bispebjerg Kirkegård. Området omfatter blandt andet Bispeparken, som er på regeringens liste over særligt udsatte boligområder og Degnegården, Birkebo og Klokkergården, som var på listen indtil 1. februar 2014, hvor de nye kriterier for særligt udsatte boligområder trådte i kraft. Målet er at integrere de udsatte boligområder bedre i den omliggende by samt at forstærke, synliggøre og øge adgangen til attraktioner og funktioner i de udsatte boligområders umiddelbare nærhed. Det sker med afsæt i den ramme, som udviklingsplanen for Bispebjerg/Nordvest fra 2012 har sat, og som har været retningsgivende for flere igangværende indsatser i byområdet, fx den boligsociale indsats, partnerskab om at fremme sundhed samt områdefornyelse.

De fem konkrete initiativer i denne udviklingsplan skal ses i sammenhæng med den kommunale kernerdrift, igangsatte udviklingsindsatser, og de almene boligorganisationers investeringer i området. Gennem et tæt og forpligtende tværgående samarbejde opnås størst mulig udnyttelse og effekt af forskellige parter investeringer i fysiske og sociale indsatser, så der kan ske et sammenhængende og effektivt løft, som styrker tryghed, beskæftigelse, uddannelse og attraktioner i byområdet.

Årets udviklingsplan "Omkring Bispebjerg Kirkegård" i det udsatte byområde Bispebjerg/Nordvest tages der udgangspunkt i områdets særligt udsatte boligområder Bispeparken og Degnegården.

AFTALER MED DE ALMENE BOLIGORGANISATIONER

De almene boligorganisationer står for betydelige investeringer i de udsatte almene boligområder. Der er behov for, at kommunen ligeledes investerer i at understøtte sammenhængen med den omgivende by. Udviklingsplanens initiativer bidrager til at skabe sammenhæng mellem almene og kommunale investeringer i det udsatte byområde.

Initiativaftale

De almene boligorganisationer og Københavns Kommune har i 2013 indgået en gensidigt forpligtende initiativaftale om en styrket indsats i boligområderne Bispeparken, og i 2014 er der indgået en aftale om boligområderne Degnegården og Stærevej. Aftalerne omfatter bl.a. driftssamarbejde om Green Teams, styrket ejendomsdrift i boligorganisationerne, udlejningsforsøg og styrket kommunal kernerdrift i forhold til klubdrift og udsatte borgere.

Fysiske helhedsplaner

Boligforeningen fsb er ved at udvikle fysiske helhedsplaner for Bispeparken, Klokkergården og Dommerparken med forventede investeringer for mere end 800 mio. kr. Teknik- og Miljøforvaltningen bistår fsb i arbejdet med de fysiske helhedsplaner.

Boligsocial helhedsplan og beskæftigelsesindsats

Boligorganisationen fsb har igangsat den boligsociale helhedsplan Beboerprojekt Bispebjerg, som omfatter i alt 9 afdelinger omkring eller nær ved Bispebjerg Kirkegård. Helhedsplanen samarbejder med byrådets anden boligsociale helhedsplan, herunder andre almene boligorganisationer, samt med kommunen om fælles mål og faglig udvikling i forhold til *børn, unge og familie* samt *udsatte grupper og sundhed*. Helhedsplanens borgernære aktiviteter bygger bro til kommunens kernerdrift, herunder det organiserede foreningsliv. Helhedsplanen er i drift i 2013-2016. Den samlede økonomiske ramme er 16 mio. kr., hvoraf kommunens medfinansiering udgør 2 mio. kr. I tæt samarbejde mellem kommunen og boligorganisationerne er igangsat en styrket beskæftigelsesindsats for unge fra Bispebjergs særligt udsatte boligområder. Indsatsen bygger ovenpå det boligsociale samarbejde i området og er finansieret af satspuljemidler fra MBBL - i alt 2,7 mio. kr.

UDFORDRINGER

Fysiske udfordringer

En tredjedel af Bispebjergs boliger er almene, og der er stor andel af små boliger. Området omkring Bispebjerg Kirkegård er præget af nogle af Bispebjergs mest udsatte boligafdelinger. De støder på den ene side op til den i dag lukkede kirkegårdsmur, og på den anden op til de store trafikårer Tomsgårdsvej, Frederiksborgvej og Tagensvej, hvilket gør boligerne støjplagede. Der er dårlig sammenhæng til den omliggende by, og de offentligt tilgængelige udearealer fremstår flere steder som forladte, nedslidte og uden en klar funktion. Andre steder har bygningerne en høj arkitektonisk kvalitet, som ikke gengives i de tilstødende omgivelser. Byområdet mangler byrum, der samler og inviterer til ophold. De få gode byrum og rekreative arealer, der – som Bispebjerg Kirkegård – opleves som isolerede uden forbindelse til resten af byområdet.

Borgere langt fra arbejdsmarkedet, utrygge boligområder

Beskæftigelsesfrekvensen omkring de særligt udsatte boligområder er væsentligt under københavnergennemsnittet, og borgere uden for arbejdsmarkedet har ofte andre udfordringer end beskæftigelsesmæssige. Middellevetiden i det udsatte byområde Bispebjerg er 72,2 år for mænd og 77,5 år for kvinder. Det er det tredje laveste i Københavns Kommune. Til sammenligning er middellevetiden i Indre By 77,8 år for mænd og 82,4 år for kvinder (Folkesundheden i København 2014).

POTENTIALER

Betydelige investeringer – mulighed for synergi

I de kommende år forventes fysiske investeringer på mere end 1 mia. kr. i området omkring Bispebjerg Kirkegård via udviklingsplan for Bispebjerg Kirkegård, Skybrudsplanen og de fysiske helhedsplaner i fsb's boligafdelinger. Københavns Kommune og fsb ser potentiale i fælles udvikling af et sammenhængende program for området på baggrund af en nærmere analyse og med inddragelse af beboere og relevante aktører. Når fysiske investeringer fokuseres omkring de særligt udsatte boligområder og 'kobler' områderne med resten af byen og de kultur- og fritidsfaciliteter, der findes i nærheden, kan effekten af de sociale indsatser i området styrkes. En sammenhængende udvikling af hele området kan kickstartes af konkrete initiativer, der er efterspurgt lokalt, og som fastholder engagement og synlighed i udviklingsprocessen. For eksempel 'Nyt Byrum ved Klub Smedetoften' og 'Åbning af Bispebjerg Kirkegård'. Disse 'nedslagspunkter' kan efterfølgende understøttes af et samlet program for løft af hele området og bedre forbindelser til omgivelserne.

Nyt byrum ved klub Smedetoften kan løfte området

Klub Smedetoften ligger i et område, hvor udsatte boligafdelinger møder almenbolig+ og villakvarterer, og hvor en af byområdets nye attraktioner, Biblioteket I Nordvest, møder et af byområdets nedslidte og uplanlagte områder. Der er etableret et velfungerende netværk mellem klubben og områdets forskellige ejer-/boligforeninger, og der er et stort ejerskab til udvikling af fælles løsninger og et sammenhængende byområde. Ved Klub Smedetoften er igangsat tværgående ungeindsatser, og der er bevilget 9,2 mio. til ombygning af klubfaciliteterne (Budget 2014). Der er et stort potentiale i at supplere disse initiativer med udvikling af et åbent byrum, som kan understøtte et åbent ungemiljø, prioritering af bløde trafikanter samt et trygt og mangfoldigt mødested.

Bedre adgang til kirkegårdens rekreative arealer

En åbning af Bispebjerg Kirkegård mod Skoleholdervej, så den i højere grad inviterer beboere og besøgende ind på de rekreative arealer, kan tilføre byområdet et positivt løft. Området langs den ubrudte

I bydelen Bispebjerg er andelen af borgere med højt stressniveau og dårligt mentalt helbred det tredje højeste i Københavns Kommune (Sundhedsprofil 2013). Bispebjerg er samtidig den bydel med flest psykisk sårbare ifølge Socialpsykiatrisk Center Nordvest.

Borgere med psykiske lidelser kan medføre utryghed blandt naboer, og nogle boligområder er på den baggrund udfordrede af mange nabokonflikter og klager. Da borgere med sindslidelse i stigende grad støttes og behandles i eget hjem, er der behov for at udvikle metoder til at styrke inklusion og godt naboskab for at sikre en bæredygtig udvikling af boligområderne.

Unge uden for uddannelse og fritidsliv, utrygge byrum

Der bor mange sårbare børn og unge i området. Uddannelsesgraden er lav, en del står uden for det etablerede fritids- og foreningsliv, og har svært ved at navigere uden helhedsorienteret håndholdt støtte og vejledning. Øvrige borgergrupper oplever det som utrygt, når ungegrupperinger samler sig i byrummet. Området har det højeste belastningsindeks i København, og dermed mange udsatte familier.

mur opleves i dag som utrygt, monotont og med ringe muligheder for ophold, hvilket kan brydes med åbninger, mindre byrum og belysning. De udsatte boligområder, der i dag er støjplagede, kan 'hæftes' på Kirkegården og orienteres mod et roligt grønt område frem for de store trafikårer. Åbning af kirkegården skal på sigt spille sammen med den fysiske helhedsplan i Bispeparken og Klokkergården, udvikling af friarealer ved Gravervænget/Møllerloden, skybrudsplanen og udviklingsplanen for Bispebjerg Kirkegård.

Støjreduktion forbedrer helbred og livskvalitet

Københavns Kommunes handlingsplan for vejstøj viser direkte sammenhæng mellem støj og ringe fysisk samt mental sundhed. 2.300 boliger er belastet af støj fra Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej. En genopretning af de to vejstrækninger med støjreducerende asfalt vil nedbringe den sundhedsskadelige støj, og kan bidrage til at forbedre sundhedstilstand og livskvalitet for beboerne. Samtidig bliver det sikrere at færdes i trafikken, og både vejnettet og byrummet får et løft.

Bedre inklusion af psykisk sårbare

Københavns Kommune og boligorganisationerne på Bispebjerg har, som en del af det boligsociale samarbejde, et stærkt samarbejde om udsatte borgere i de almene boligområder. Parterne har identificeret behov for bedre inklusion af områdets mange psykisk sårbare. Et nyt initiativ skal bidrage til at skabe bedre naboskab og større tryghed blandt beboere i almene afdelinger gennem nabomøder, netværk og udvikling af redskaber til håndtering og forebyggelse af akutte situationer, som involverer psykisk sårbare.

Boligsocialt samarbejde om udsatte borgere og sundhed

Der er et udbygget og koordineret samarbejde mellem kommunens forvaltninger og de to boligsociale helhedsplaner i byområdet. Parterne udvikler i fællesskab løsninger tæt på og sammen med borgerne. Det er afgørende at fastholde det boligsociale samarbejde for at understøtte en positiv udvikling i livsmulighederne for beboerne på Bispebjerg – og i de udsatte byområder generelt.

>> PÅ KORTET SES DE I UDVIKLINGS-PLANEN FORESLÅEDE INITIATIVER.

INITIATIVER OMKRING BISPEBJERG KIRKEGÅRD

1. SAMMENHÆNGENDE INVESTERINGER I OMRÅDET OMKRING BISPEBJERG KIRKEGÅRD

Et sammenhængende program skal indeholde løsninger for boliger, trafik, støj, parkering, grønne arealer, åbning af kirkegården, klimasikring og evt. behov for nye funktioner og forbindelser i området omkring Bispebjerg Kirkegård. Programmet medfinansieres af fsb med 0,3 mio. kr.

i 1.000 kr.	2015	2016	2017	2018	2018+	I Alt
Anlæg	700	-	-	-	-	700
Drift	-	-	-	-	-	-

(Teknik- og Miljøforvaltningen)

2. Byrum ved klub smedetofte - trykt møde mellem unge og det resterende byområde

Omkring klubben på Smedetofte udvikles et åbent byrum, der understøtter en stærk, bemanded og synlig ungeindsats. Byrummet vil samtidig sikre et trykt møde mellem unge og områdets beboere/besøgende samt styrke sammenhængen mellem områdets meget forskellige boligtyper, borgere og funktioner, herunder Biblioteket på Rentemestervej. Budgetforslaget understøtter en allerede finansieret renovering af klubfaciliteterne på Smedetofte (budget 2014).

i 1.000 kr.	2015	2016	2017	2018	2018+	I Alt
Anlæg	2.045	14.312	-	-	-	16.357
Drift	-	200	200	200	200	-

(Teknik- og Miljøforvaltningen)

3. Åbning af Bispebjerg Kirkegård - adgang til rekreative områder, sammenhæng til udsatte boligafdelinger

Med nye inviterende indgangspartier, visuelle åbninger med glaspartier og nye byrum langs kirkegårdens høje mure åbnes Bispebjerg Kirkegård for den omliggende by til gavn for beboere og besøgende.

i 1.000 kr.	2015	2016	2017	2018	2018+	I Alt
Anlæg	4.950	10.720	1.550	-	-	17.220
Drift	-	-	1.100	1.100	1.100	-

(Teknik- og Miljøforvaltningen)

4. Bedre inklusion af psykisk sårbare i almene boligafdelinger

For at understøtte det boligsociale arbejde med udsatte borgere igangsættes et to-sporet oplysnings- og udviklingsprojekt, der skal udvikle viden og netværk, som boligafdelingerne kan bruge såvel forebyggende som i akutte situationer, hvor en borger med en psykisk lidelse og/eller deres naboer måtte have brug for hjælp.

i 1.000 kr.	2015	2016	2017	2018	2018+	I Alt
Anlæg	-	-	-	-	-	-
Drift	430	430	430	430	-	1.720

(Teknik- og Miljøforvaltningen, Socialforvaltningen)

5. Støjreducerende asfalt og vejgenopretning på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej

Kommunens bydækkende genopretningsplan for veje "Et løft til vejene" har i 2014 rettet et fokus mod de mest støjbelastede og udsatte byområder, herunder Bispebjerg. Der arbejdes samtidigt på at etablere en "støjpulje", som understøtter indsatsen, der reducerer vejstøjen i de mest vejstøjbelastede boliger.

i 1.000 kr.	2015	2016	2017	2018	2018+	I Alt
Anlæg	10.000	23.037	25.353	-	-	58.390
Drift	-	-	-	100	100	-

(Teknik- og Miljøforvaltningen)

BYDÆKKENDE INITIATIVER

Fortsættelse af den boligsociale indsats

Den boligsociale indsats er afgørende for at løfte udsatte områder. Puljen til kommunal medfinansiering er opbrugt. En fortsat og styrket boligsocial indsats indgår som et tværgående budgetønske, der dækker udsatte byområder i hele byen.

i 1.000 kr.	2015	2016	2017	2018	2018+	I Alt
Anlæg	2.900	19.850	27.350	21.950	-	72.050
Service	5.800	5.800	5.800	5.800	1.800	-

(Teknik- og Miljøforvaltningen)

12. august 2014

Sagsbehandler
Peter Andreasen

SI I a. Åbning af Bispebjerg Kirkegård

Eksekveringsparat?

	JA / NEJ
Udvalgsbehandlet (TMU)	Nej
Kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling	Nej

Baggrund

De store kommunale kirkegårde i København har plads i overskud. Dette skyldes, at 95 % af københavnernes, der bliver begravet, i dag bliver brændt og nedsat i urner, som fylder mindre end kister. En brugeranalyse viser imidlertid, at københavnernes opfatter kirkegårdene som afsøndrede fra lokalområdet, hvor kirkegården er et "skjult" sted, som man selv skal opdage.

Bispebjerg Kirkegård ligger i et udsat byområde med skoler, gymnasier, daginstitutioner og plejehjem som naboer. Ved at åbne kirkegården op, kan der skabes en positiv effekt på byområdets udvikling og for københavnernes generelt.

Dette budgetønske omhandler åbning af Bispebjerg Kirkegård. Udviklingsplanen rummer herudover følgende budgetnotater:

- S11b - Byrum ved Klub Smedetoften (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11c. Helhedsgenopretning og støjreducerende asfalt på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11d. Bedre inklusion af psykisk sårbare i almene boligafdelinger (Socialforvaltningen)
- S11e. Sammenhængende investeringer i området omkring Bispebjerg Kirkegård (Teknik- og Miljøforvaltningen)

Indhold

Teknik- og Miljøforvaltningen foreslår en række ændringer af Bispebjerg Kirkegård. Disse ændringer vil ske indenfor rammer af den kirkelovgivning, der regulerer kirkegårdene og i respekt for kirkegårdsbrugerne:

Nye indgange og nye pladser (15,0 mio. kr.)

- Etablering af ny hjørneindgang ved Skoleholdervej/ Frederiksborgvej samt etablering af plads bag muren (9,5 mio. kr.).
- Etablering af ny indgang ved Degnestavnen samt etablering af plads bag muren (3,0 mio. kr.).

- Transparente glaspartier i muren langs Skoleholdervej og Frederiksborgvej (1,5 mio. kr.).
- Belysning af mur langs Skoleholdervej og Frederiksborgvej (1,0 mio. kr.).

Istandsættelse af eksisterende funktioner (11,8 mio. kr.)

- Fornyelse af eksisterende indgang overfor Gravervænget samt etablering af plads bag muren (2,8 mio. kr.).
- Fornyelse af eksisterende indgange i hegnnet samt nye låger og hegn (5,5 mio. kr.).
- Renovering og sikring af muren, hvor den er i dårlig stand (3,5 mio. kr.).

Nye funktioner (7,3 mio. kr.)

- Storbyhave ved Skoleholdervej (2,0 mio. kr.).
- To sundhedspladser med elementer til udstrækning m.v. (2,8 mio. kr.). (*Der bedes også om midler til dette projekt i budgetnotatet G6. Grønne fællesskaber*)
- Etablering af småbørnsnaturlegeplads i kirkegårdens sydlige del mod Skoleholdervej (2,5 mio. kr.).

Overordnede målsætninger og effekter

Målet er at åbne Bispebjerg Kirkegård op for omverdenen og dermed styrke byens fællesskaber under hensyntagen til kirkegårdens primære rolle som begravningsplads. Ønsket er at skabe bedre forbindelser igennem kirkegården og invitere københavnernes indenfor og lade dem opleve de kvaliteter, som findes her. På kirkegården er ønsket at give plads til nye funktioner og udfoldelsesmuligheder, der komplementerer kirkegårdens værdier og tilfører nyt identitetsskabende indhold til glæde for fællesskabet. Derudover vil belysningen af muren give tryghed uden for kirkegården.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter og afledt effekt

Del(aktivitet)	Afledt effekt
Nye indgange og nye pladser	- Bedre forbindelser igennem kirkegården samt forbedret sammenhæng mellem kirkegården og lokalområdet. - Mere åben og inviterende adgang til arealerne. - Tryghed langs muren pga. belysning.
Istandsættelse af eksisterende funktioner	- Forskønnelse samt forbedrede forbindelser og sammenhæng mellem kirkegården og lokalområdet.
Nye funktioner	- Forbedret social interaktion, livskvalitet, øget tryghed og sundhed for lokale brugere. - Flere og nye brugere ind på kirkegårdene, så arealerne kan være til glæde for flere.
Beskæftigelseseffekt (34,1 mio. kr.)	40,9 årsværk

Note: Beskæftigelseseffekten er beregnet med udgangspunkt i Københavns Kommunes definition, hvor 1 mio. kr. investeret i anlæg resulterer i 1,2 årsværk.

Bydele

Projektet vedrører Bispebjerg.

Økonomi

Projektet har estimerede anlægsudgifter på 34,1 mio. kr. Der skal som en konsekvens af projektet tilføres øgede driftsudgifter fra 2017 og frem, idet projektet omhandler nye åbninger, nye pladser samt nye funktioner på kirkegården, som skal drives og vedligeholdes.

Teknik- og Miljøforvaltningen har ansøgt Nordea-fonden om midler til åbning af både Bispebjerg Kirkegård og Vestre Kirkegård. Nordea-fonden har et almenyttigt og velgørende formål og støtter aktiviteter, der fremmer det gode liv inden for sundhed, motion, natur og kultur. Det er en betingelse for tilskuddet fra fonden, at Københavns Kommune selv finansierer 40 % af det totale beløb. Derfor indeholder dette budgetnotat et ønsket om de 40 % samt midler til dækning af fondsmoms, der er 17,5 % af de midler, som fonden finansierer.

I nedenstående tabel er anført de totale anlægsudgifter på 34,1 mio. kr. fordelt på de enkelte elementer samt midler til fondsmoms. Københavns Kommunes andel udgør 13,64 mio. kr. samt fondsmoms af den resterende del, der udgør 3,58 mio. kr.), i alt 17,22 mio. kr.

Såfremt Nordea-fonden ikke bevilger de ønskede midler, foreslår Teknik- og Miljøforvaltningen, at Københavns Kommunes bidrag på 17,22 mio. kr. anvendes til nye funktioner (7,22 mio. kr.) og renoveringer (10,00 mio. kr.) i det omfang det er muligt.

Tabel 2. Anlægsudgifter og evt. afledte serviceudgifter

(1.000 kr. – 2015 p/1)	2014	2015	2016	2017	2018	I alt	*
<i>Anlæg</i>							
<i>Nye indgange og nye pladser</i>							
- Projektering		2.250	2.700			4.950	2.250*
- Anlæg			3.300	6.750		10.050	
<i>Istandsættelse af eksisterende funktioner</i>							
- Projektering		1.700	2.200			3.900	1.700*
- Anlæg			7.900			7.900	
<i>Nye funktioner</i>							
- Projektering		1.000	1.410			2.410	1.000*
- Anlæg			4.890			4.890	
- Tilskud fra Nordea-fonden			-15.260	-5.200		-20.460	
- Fondsmoms			3.580			3.580	
Anlægsudgifter i alt		4.950	10.720	1.550		17.220	4.950*
<i>Afledte serviceudgifter</i>							
- Vedligehold og drift				1.100	1.100	2.200	
Afledte serviceudgifter i alt				1.100	1.100	2.200	

Tabel 3. Tidsangivelse

Tidsangivelse	Måned og år
Anlægsbevilling forventes givet	April 2016
Anlægsprojektet forventes igangsat	April 2016
Forventet ibrugtagningstidspunkt	Mellem ultimo 2016 – ultimo 2017

Tekniske oplysninger

Risikovurdering

Projekterne vurderes kun at have en lille risiko i forhold til overskridelse af tidsplan og økonomi.

Det er dog nyt at arbejde med åbning og introduktion af nye aktiviteter på kirkegårdene, så der ligger en vis risiko i forhold til eksempelvis pårørendes oplevelse af dette. Teknik- og Miljøforvaltningen arbejder netop nu med udarbejdelsen af en udviklingsplan for kirkegården, hvor lokale interessenter og pårørende involveres i planerne. Eventuelle reaktioner fra interessenterne kan dog finde sted, hvilket kan påvirke tidsplanen. Dette vil der blive taget højde for i tidsplanlægningen.

Der har den seneste tid været en del opmærksomhed på flytning af grave i forbindelse med anlægsprojekter. I forbindelse med udarbejdelsen af nærværende projekt har Teknik- og Miljøforvaltningen haft fokus på at finde arealer med så få aktive gravsteder som muligt. Storbyhaverne på Bispebjerg Kirkegård etableres på arealer, hvor der tidligere har været begravningsplads, men uden at komme ned i gravstederne, som er mindst 80 cm under terræn. De tre indgange langs Skoleholdervej med pladsdannelse inden for muren kan betyde flytning af et begrænset antal nedlagte gravsteder.

I nogle af projekterne skal der håndteres jord, og når arbejdet foregår på en kirkegård, skal der tages særligt hensyn til jordhåndteringen. Jorden skal bl.a. soldes, og der kan være en mindre risiko for jordforurening, som også skal håndteres. Disse risici er inkluderet i den økonomi, der er afsat til projekterne. Det forventes ikke, at aktiviteterne påvirker trafikafviklingen udenfor kirkegården.

Projekterne planlægges, så se fremkommeligheden på kirkegården sikres, og påvirker gæsternes færden mindst muligt.

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere givet midler til formålet.

S 11b - Byrum ved Klub Smedetoften – Trygt møde mellem unge og mangfoldigt byområde

19. juni 2014

Sagsbehandler
Aviaja Julie Sigsgaard

Eksekveringsparat?

	JA / NEJ
Udvalgsbehandlet (TMU)	Nej
Kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling	Nej

Baggrund

Politik for Udsatte Byområder udpeger seks udsatte byområder i København, herunder Bispebjerg/Nordvest. I budget 2014 blev det aftalt, at der til budget 2015 skal kvalificeres forslag, der kan fremme byudviklingen i Nordvestkvarteret. Udviklingsplanen sætter fokus på området omkring Bispebjerg Kirkegård.

Dette budgetønske omhandler etablering af et trygt og mangfoldigt byrum ved ungdomsklubben Smedetoften. Udviklingsplanen rummer herudover følgende budgetnotater:

- S11a. Åbning af Bispebjerg Kirkegård (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11c. Helhedsgenopretning og støjreducerende asfalt på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11d. Bedre inklusion af psykisk sårbare i almene boligafdelinger (Socialforvaltningen)
- S11e. Sammenhængende investeringer i området omkring Bispebjerg Kirkegård (Teknik- og Miljøforvaltningen)

Indhold

Der foreslås etableret et åbent byrum omkring Klub Smedetoften, som understøtter et stærk og åbent ungemiljø med høj grad af voksenkontakt samt mulighed for ophold og møde for områdets mange forskellige beboere og besøgende.

Børne- og Ungdomsforvaltningen fik i budgetaftalen for 2014 9,2 mio. kr. til en bygningsmæssig renovering af Smedetoften 14, hvorved de eksisterende klubfaciliteter på Smedetoften 12 udvides. Dispositionsforslaget for Smedetoften 14 skitserer potentialet i at medtænke byrummet.

Klub Smedetoften er målrettet 13-18-årige og ligger i et tæt beboet område, hvor særligt udsatte almene boligafdelinger, nyopførte Almen+boliger og villakvarterer mødes i et nedslidt, gråt og uplanlagt byrum. I umiddelbar nærhed ligger en velbesøgt Irma og attraktioner som BIBLIOTEKET, Ungdomshuset og Dansekapellet på Bispebjerg Kirkegård. Klubben er omdrejningspunkt for det tværgående og opsøgende ungear-

bejde i det udsatte byområde, herunder samarbejdet med de boligsociale helhedsplaner og en beskæftigelses- og uddannelsesindsats. Der er vel-fungerende netværk mellem klub, boligforeninger og ejerlav, men fysisk fremstår klubben meget isoleret. Trafiksikring, mødesteder og et byrum, der understøtter et åbent trygt ungemiljø og synergi mellem sociale og fysiske indsatser, blev efterspurgt af borgere, brugere og øvrige lokale aktører på en tryghedsvandring i området i foråret 2014.

Det foreslåede byrum skal integrere klubben i omgivelserne og håndtere møder mellem forskellige beboer- og brugergrupper i kvarteret. Konkret anlægges lege- og aktivitetsarealer samt en frugtlund, der indbyder både unge, familier og ældre til ophold. De mure, der i dag afgrænser klubben, brydes ned, og byrummet strækker sig ud over tilstødende vejarealer, indeholder grønne parkeringslommer samt inddrager området foran de erhvervsdrivende. Herved styrkes trafiksikring, prioritering af bløde trafikanter, tryghed og byliv. Klubbens ungeråd og naboer skal inddrages i den endelige udvikling af byrummet.

Byrummet begynder de nuværende nedslidte asfaltarealer og etablerer, i kraft af et grønt træk op ad Smedetoften, en forbindelse til Utterslev Skole og Bispebjerg Kirkegård, der ønskes åbnet mod Skoleholdervej (budgetnotat S11a). Den grønne forbindelse kan understøttes af planlagte fysiske helhedsplaner i fsbs boligafdelinger, der flere steder har grønne, men i dag lukkede, gårdrum mellem Smedetoften og kirkegården. Kommunen samarbejder med boligorganisationen om udvikling af en sammenhængende plan for hele området omkring kirkegården. Byrummet på Smedetoften kan derved kickstarte og indgå i et ambitiøst løft af hele det udsatte område (budgetnotat 11e).

Overordnede målsætninger og effekter

Et sammenhængende projekt, hvor udvikling af bygning og udearealer realiseres samtidig, forventes at give øget kvalitet og besparelser samt synergi mellem ude og inde. Byrummet vil evt., hvis det besluttes, kunne indgå i den eksisterende rammeaftale.

Københavns Kommunes tryghedsindeks peger på, at Bispebjerg er et af de steder i København, hvor flest borgere oplever kriminalitet og utryghed. Der er udfordringer med unge uden for uddannelse og beskæftigelse samt mange sårbare borgere. Samtidig er der få byrum, dårlige forbindelser samt ringe adgang til rekreative områder.

Forslaget vil bidrage til et trygt og mangfoldigt møde mellem områdets meget forskellige beboere og mange forbipasserende. Det styrker sammenhængen mellem områdets forskellige boligtyper, funktioner og attraktioner og understøtter Københavnerfortællingens mål om en bæredygtig by – socialt såvel som klimamæssigt.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter og afledt effekt

(Del)aktivitet	Afledt effekt
Trygt byrum ved Smedetoften anlægges.	- Et åbent, stærkt ungemiljø, der inddrager unge, bringer unge i dialog med omgivelserne og sam-

	fundet, herunder beskæftigelse og uddannelse. - Øget tryghed. - Styrket sammenhæng mellem udsatte boligafdelinger og øvrige boligtyper – sammenhængende by. - Bedre adgang til rekreative områder – mental og fysisk sundhed. - Synergi mellem sociale og fysiske ungeindsatser løfter udsat bolig- og byområde. - Øget begrønning og bedre adgang til rekreative områder – grøn bæredygtig by.
Beskæftigelseseffekt (16,357 mio. kr.)	19,6 årsværk

Beregningen af beskæftigelseseffekten foretages med udgangspunkt i KK's definition, hvor 1 mio. kr. investeret i anlæg resulterer i 1,2 årsværk.

Bydele

Projektet vedrører Bispebjerg.

Økonomi

Projektet har estimerede anlægsudgifter på 16,357 mio. kr. Der skal som en konsekvens af projektet tilføres øgede driftsudgifter fra 2016 og frem.

Tabel 2. Anlægsudgifter og evt. afledte serviceudgifter

(1.000 kr. – 2015 p/1)	2014	2015	2016	2017	2018	I alt	*
<i>Anlæg</i>							
-Projektering		2.045	2.045			4.090	2.045*
- Anlæg			12.267			12.267	
Anlægsudgifter i alt		2.045	14.312			16.357	2.045*
<i>Afledte serviceudgifter</i>							
- Vedligehold og drift			200	200	200	600	
Afledte serviceudgifter i alt			200	200	200	600	

Tabel 3. Tidsangivelse

Tidsangivelse	Måned og år
Anlægsbevilling forventes givet	Januar 2015
Anlægsprojektet forventes igangsat	September 2015
Forventet ibrugtagningstidspunkt	Januar 2016

Tekniske oplysninger

Risikovurdering

Der skal indgås aftale om driftsfællesskab med områdets grundejere, da byrummet strækker sig ind over privat fællesvej. Der er indledt dialog mellem boligorganisationen fsb, vejlav tilstødende ejerforening, almen bolig +, Københavns Kommune og Irma, som er positive. Driftsfællesskabet vil understøtte et sammenhængende og velfungerende byrum, men er ikke en betingelse for realisering af byrummet.

Der kan være øgede anlægsudgifter og påvirkning af tidsplanen, herunder ambitionen om realisering samtidig med de nye klubfaciliteter på Smedetoften 14, som følge af f.eks. grundvandssænkning, forurennet jord og vejrliget i anlægsperioden. NIRAS har i 2008 for Københavns Kommune

foretaget en orienterende forureningsundersøgelse af grunden. Denne konstaterede forurening i jorden. Omfanget af håndtering af denne forurening i forbindelse med eventuelt anlæg af et byrum afsøges af JKE i forbindelse med aktuel byggesag på Smedetoften 14. Resultatet forventes i august 2014.

Overvejelser om skybrudssikring skal indtænkes. Hvis det bliver nødvendigt at ekspropriere arealer, vil det kunne betyde forsinkelser og forøgede omkostninger. Det vurderes imidlertid ikke sandsynligt.

Flere forvaltninger/udvalg

Arealet omkring Klub Smedetoften er ejet af KEjd, hvorfor midler til drift skal overføres til samme.

Tabel 4. Fordeling mellem udvalg på styringsområde

Forvaltning (1.000 kr. – 2015 p/l)	Styringsområde	2014	2015	2016	2017	2018	I alt
Økonomiforvaltningen (KEjd)	Service			200	200	200	600
I alt				200	200	200	600

Tidligere afsatte midler

Der blev i budgetaftalen for 2014 bevilliget 9,2 mio. kr. reovering af Smedetoften 14 og etablering af nye klubpladser.

Tabel 5. Tidligere afsatte midler på området

(1.000 kr. – løbende p/l)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Budgetaftale 2014				9.200			
Afsatte midler i alt				9.200			
<i>Heraf forbrugt</i>							

Henvisninger

Udviklingsplan for Bispebjerg/Nordvest 2012

Denne udviklingsplan udgør foranalysen af udfordringer, potentialer og mål for indsatser i området:

http://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/pdf/950_7Xs9f6lsBh.pdf

Byggeprogram for Smedetoften 14

Dispositionsforslag for Smedetoften 14. Link følger, når dispositionsforslaget er udarbejdet af Vandkunsten i august 2014.

Bilag

Bilag 1. Dispositionsforslag til byrum omkring Klub Smedetoften

SI 1c. Helhedsgenopretning og støjreducerende asfalt på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej

27. maj 2014

Sagsbehandler
Pia Preibisch Behrens

Eksekveringsparat?

	JA / NEJ
Udvalgsbehandlet (TMU)	Nej
Kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling	Nej

Baggrund

Politik for Udsatte Byområder udpeger seks udsatte byområder i København, herunder Bispebjerg-Nordvest. I budget 2014 blev det aftalt, at der til budget 2015 skal kvalificeres forslag, der kan fremme byudviklingen i Nordvestkvarteret. Udviklingsplanen for Bispebjerg/Nordvest sætter i år fokus på området omkring Bispebjerg Kirkegård.

Dette notat omhandler helhedsgenopretning og støjreducerende asfalt på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej. Udviklingsplanen rummer herudover følgende budgetnotater

- S11a. Åbning af Bispebjerg Kirkegård (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11b. Byrum ved Klub Smedetofte (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11d. Bedre inklusion af psykisk sårbare i almene boligafdelinger (Socialforvaltningen)
- S11e. Sammenhængende investeringer i området omkring Bispebjerg Kirkegård (Teknik- og Miljøforvaltningen)

Indhold

København har ambitioner om at skabe mere livskvalitet i de udsatte byområder, som ofte døjer med trafikstøj og nedslidt infrastruktur. Flere vejstrækninger i Bispebjerg er nedslidte og trænger til genopretning. Det betyder, at borgerne i områderne ikke får ro til søvn og hvile, og at deres omgivelser virker forsømt og nedprioriterede

Nærværende indsats sigter på at genoprette følgende to vejstrækninger med støjreducerende asfalt:

- Frederiksborgvej
- Tomsgårdsvej

Strækningerne er valgt ud fra, at de ligger i udsat byområde og at de skal renoveres inden for 3 år. Derudover har strækningerne stor trafikbelastning og mange støjbelastede boliger.

Der lægges op til en beslutning mellem følgende alternativer:

- *Alternativ A (58,4 mio. kr.)*
Der gennemføres en helhedsgenopretning af kørebaner, cykelstier, fortove og afvanding (brønde) sammen med støjreducerende asfalt for i alt 58,4 mio. kr. inkl. udgifter til fremkommelighedstiltag under anlægsarbejdet gennem nat- og/eller weekendarbejde samt begrønning. Herunder udgør:
 - Helhedsgenopretning, 45,5 mio. kr.
 - Fremkommelighedstiltag, 6,6 mio. kr.
 - Begrønning, 6,3 mio. kr.
- *Alternativ B (42,6 mio. kr.)*
Der gennemføres udelukkende en genopretning af kørebanerne med støjreducerende asfalt samt genopretning af afvanding (brønde) for 42,6 mio. kr. inkl. udgifter til fremkommelighedstiltag under anlægsarbejdet gennem nat- og/eller weekendarbejde samt begrønning. Herunder udgør:
 - Genopretning af kørebanerne og afvanding, 29,6 mio. kr.
 - Fremkommelighedstiltag, 6,6 mio. kr.
 - Begrønning, 6,3 mio. kr.

Afvanding

For at sikre et ordentligt og holdbart resultat er det vigtigt, at fundamentet er i orden. Derfor skal alle nedbrudte stikledninger og rendestensbrønde genoprettes inden udlægning af ny asfalt. Det er derfor nødvendigt som minimum også at foretage genopretning af afvandingen, hvis genopretning af kørebanerne skal udføres på forsvarlig vis.

Helhedsgenopretning

Ud over ovenstående minimumsreparationer vil det være yderst fordelagtigt at renovere cykelstier og fortove i samme ombæring ved en helhedsgenopretning. Det vil minimere behovet for senere indgreb, og derved på sigt give færre vejarbejder i byen, samt være til gavn for kommunens økonomi og borgernes velbefindende i byen.

Begrønning

Bylivsregnskabet viser, at københavnernes sætter stor pris på byens grønne rum og ønsker sig endnu mere grønt og flere træer i byen end der er i dag. Der er en klar økonomisk og tidsmæssig besparelse ved at få træplantningerne planlagt og anlagt samtidig med, at der alligevel skal graves i vejen. Samtidigt vil det være svært at lave en forbedring af cykelstierne og vejene i forhold til kantsten, slidlag og kloakrenovering uden at komme til at berøre eksisterende træers rødder på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej. Se bilag 1 for uddybende beskrivelse af begrønningen.

Fremkommelighed

Fremkommelighedsgener under anlægsarbejdet kan reduceres, hvis selve asfaltudlægningen udelukkende sker ved brug af nat- og/eller weekendarbejde. Eftersom der er støj forbundet med udlægning af asfalt, skal hensynet til at mindske fremkommelighedsgener afvejes i forhold til, hvor mange borgere, der vil få forstyrret sin nattesøvn ved at udlægge asfalten om natten.

Overordnede målsætninger og effekter

Indsatsen vil betyde en forøget livskvalitet for borgerne, da den sundhedsskadelige trafikstøj nedbringes, det bliver sikrere at færdes i trafikken ligesom de genoprettede strækninger giver et løft både til vejnettet og til byrummet. Den type støjreducerende asfalt, der normalt anvendes i kommunen, har en gennemsnitlig støjreduktion på 1,5 dB over hele levetiden. Denne støjreduktion svarer til at ca. 30 % af trafikken fjernes fra vejen, hvorfor det vil være en mærkbar ændring. 2.300 boliger er belastet af trafikstøj fra Frederiksborgvej og Tomsgårdsvej. 4.300 borgere vil derfor opleve en mærkbar støjreduktion fra vejtrafikken, hvis der udlægges støjreducerende asfalt.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter og afledt effekt

(Del)aktivitet	Afledt effekt
Genopretning af infrastrukturen	- Bedre fremkommelighed - Højere sikkerhed - Højere komfort
Udlægning af støjreducerende asfalt	- Støj er dårligt for helbredet og kan give anledning til stress og gener samt forringelse af livskvaliteten. Forskning viser, at langvarig støjrelateret stress kan føre til forhøjet blodtryk og hjertekarsygdomme. Støjreduktion kan således være med til at forbedre helbred og livskvalitet i udsatte boligområder.
Begrønning	- Træerne fungerer som luftrensere, og i forbindelse med klimaforandringerne er det bevist, at de er med til at køle den varme by, skabe fordampning, biologisk mangfoldighed og ikke mindst er med til at give den enkelte borger en bedre oplevelse af byen.
Beskæftigelseseffekt: - Alternativ A (58,4 mio. kr.) - Alternativ B (42,6 mio. kr.)	70,1 årsværk 51,1 årsværk

Note: Beskæftigelseseffekten er beregnet med udgangspunkt i Københavns Kommunes definition, hvor 1 mio. kr. investeret i anlæg resulterer i 1,2 årsværk.

Bydele

Projektet vedrører Bispebjerg.

Økonomi

Alternativ A

Helhedsgenopretning har estimerede anlægsudgifter på i alt 58,4 mio. kr. inkl. fremkommelighedstiltag og begrønning. Der skal som en konse-

kvens af projektet tilføres øgede driftsudgifter fra 2018 og frem til drift og vedligeholdelse af træer på 0,1 mio. kr.

Tabel 2. Anlægsudgifter og evt. afledte serviceudgifter: Helhedsgenopretning

(1.000 kr. – 2015 p/1)	2014	2015	2016	2017	2018	I alt	*
<i>Anlæg</i>							
<i>Helhedsgenopretning</i>		10.000	20.000	15.466		45.466	4.500*
- Tomsgårdsvej							
- Frederiksborgvej							
Helhedsgenopretning i alt		10.000	20.000	15.466		45.466	4.500*
<i>Begrønning</i>							
- Tomsgårdsvej, 50 træer			750	1.000		1.750	
- Frederiksborgvej, 105 træer			2.287	2.287		4.575	
Begrønning i alt			3.037	3.287		6.325	
<i>Fremkommelighed</i>							
- Nat- og/eller weekendarbejde				6.600		6.600	
Fremkommelighed i alt				6.600		6.600	
Anlægsudgifter i alt		10.000	23.037	25.353		58.391	4.500*
<i>Afledte serviceudgifter</i>							
- Drift og vedligehold af træer					100	100	
Afledte serviceudgifter i alt					100	100	

Genopretning af afvanding forventes igangsat i maj 2015. Genopretning af de øvrige elementer forventes igangsat maj 2016, da helhedsgenopretning tager tid at forberede. Begge strækninger forventes ibrugtaget i oktober 2017.

Tabel 3. Tidsangivelse: Helhedsgenopretning

Tidsangivelse	Måned og år
Anlægsbevilling forventes givet	April 2015
Anlægsprojektet forventes igangsat	Maj 2015
Forventet ibrugtagningstidspunkt	Oktober 2017

Alternativ B

Genopretning af kørebanerne med støjreducerende asfalt samt genopretning af afvanding har estimerede anlægsudgifter på i alt 42,6 mio. kr. inkl. fremkommelighedstiltag og begrønning. Der skal som en konsekvens af projektet tilføres øgede driftsudgifter fra 2018 og frem til drift og vedligeholdelse af træer på 0,1 mio. kr.

Tabel 4. Anlægsudgifter og evt. afledte serviceudgifter: Genopretning af kørebaner og afvanding

(1.000 kr. – 2015 p/1)	2014	2015	2016	2017	2018	I alt	*
<i>Anlæg</i>							
<i>Kørebaner og afvanding</i>		10.000	10.000	9.625		29.625	20.000*
- Tomsgårdsvej							
- Frederiksborgvej							
Kørebaner og afvanding i alt		10.000	10.000	9.625		29.625	20.000*
<i>Begrønning</i>							
- Tomsgårdsvej, 50 træer				1.750		1.750	
- Frederiksborgvej, 105 træer				4.575		4.575	

Begrønning i alt				6.325		6.325	
<i>Fremkommelighed</i>							
- Nat- og/eller weekendarbejde			3.300	3.300		6.600	3.300*
Fremkommelighed i alt			3.300	3.300		6.600	3.300*
Anlægsudgifter i alt		10.000	13.300	19.250		42.550	23.300*
<i>Afledte serviceudgifter</i>							
- Drift og vedligehold af træer				100		100	
Afledte serviceudgifter i alt				100		100	

Første strækning forventes igangsat i maj 2015 og ibrugtaget i 2016. På grund af koordinering med HOFOR, der skal foretage dampkonvertering på en delstrækning af Frederiksborgvej 2015-2016, kan Frederiksborgvej først færdiggøres 2017. Begge strækninger forventes ibrugtaget oktober 2017.

Tabel 5. Tidsangivelse: Genopretning af kørebaner og afvanding

Tidsangivelse	Måned og år
Anlægsbevilling forventes givet	April 2015
Anlægsprojektet forventes igangsat	Maj 2016
Forventet ibrugtagningstidspunkt	Oktober 2017

Bilparkering

Begrønning af Frederiksborgvej kræver nedlæggelse af 30 parkeringspladser, jf. bilag 1. Belægningsprocenten kendes ikke, da der ikke er foretaget tællinger på Frederiksborgvej. Frederiksborgvej er udenfor betalingszonerne.

Tekniske oplysninger

Risikovurdering

Projektet vurderes at have en lav risiko, da arbejdsmetoderne og materialerne er kendte.

Byen er i kontinuerlig udvikling og forandring, hvorfor det kan forekomme, at strækningerne bliver berørt af andre projekter med hvilke, der skal koordineres og synkroniseres. Teknik- og Miljøforvaltningen arbejder kontinuerligt på at opsatte mål bliver overholdt, men i tilfælde, hvor projekter overlapper, er der en risiko for, at det afstedkommer ændringer i tidsplanerne.

I budgetteringen er forudsat, at kun de nedslidte dele af afvandingen, cykelstier og fortove genoprettes på de valgte strækninger. Der er således ikke budgetteret med en fuldkommen genopretning af alle elementer men med en andel, der svarer til det gennemsnitlige genopretningsbehov for de respektive vejelementer. Der er derfor en risiko for, at der på den enkelte strækning er en større andel af eksempelvis vejbrønde, der skal genoprettes, end forudsat i budgetteringen. Det er der i budgettet taget højde for ved at indkalkulere 15 % til uforudsete udgifter. Tillæggets størrelse er baseret på de erfaringer, som Teknik- og Miljøforvaltningen

har oparbejdet i forbindelse med genopretning af vejområdet med det sigte at afsætte tilstrækkelige midler til uforudseelige udgifter.

Fremkommelighed

Aktiviteterne på kørebaner og cykelstier vil påvirke fremkommeligheden på strækningen, men da arbejdet udføres som aften- og natarbejde forventes dette at kunne håndteres.

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere bevilget anlægsmidler til helhedsgenopretning eller udlægning af støjreducerende asfalt på strækningen. Der er dog tidligere afsat midler til genopretning af andre kørebaner med støjreducerende slidlag i forbindelse med genopretningsprogrammet ”Et løft til vejene”.

Tabel 6. Tidligere afsatte midler på området

<i>(1.000 kr. – løbende p/l)</i>	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fremryk. TMU anlægsramme 2015	12.600						
Fremryk. TMU anlægsramme 2016		11.500					
Budgetaftale 2014				42.600			
Afsatte midler i alt	12.600	11.500		42.600			
<i>Heraf forbrugt*</i>	<i>12.600</i>	<i>11.500</i>		<i>42.600</i>			

Note: *De afsatte midler er disponeret.

SI I c. Bilag I. Beskrivelse af begrønning

I forbindelse med genopretning af Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej foreslås det at medtage en renovering og forbedring af de eksisterende plantehuller på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej samt nyplantning af gadetræer på strækningen langs kirkegården fra Skoleholdervej til Bispebjerg torv.

På Tomsgårdsvej anbefales det at udvide de eksisterendes træers vækstmedium med et rodvenligt bærelag under cykelstien ved hvert træ. Træerne bevares og der sikres fremtidig vækst ved den øgede vækstvolume ved hvert træ. Det drejer sig om 50 træer, hvor udgiften er ca. 35.000 kr./træ. Der nedlægges ikke parkeringspladser ved dette initiativ.

På Frederiksborgvej anbefales det ligeledes at udvide de eksisterendes træers vækstmedium med et rodvenligt bærelag under cykelstien ved hvert træ. Træerne bevares og der sikres fremtidig vækst ved den øgede vækstvolume ved hvert træ. Det drejer sig om 69 træer, hvor udgiften er ca. 35.000 kr./træ. Der nedlægges heller ikke parkeringspladser ved dette initiativ.

På Frederiksborgvej langs kirkegårdsmuren op til Bispebjerg Torv er en træløs strækning med en meget bred vejprofil. Det anbefales at plante nye træer langs begge vejsider. Der vil blive plantet indenfor 10-meterzonen til mindre veje, i parkeringsbåndene langs vejen og hvor oversigtsforholdene ikke forringes. Der er mulighed for at plante ca. 36 træer, hvilket kræver nedlæggelse af 30 parkeringspladser. Belægningsprocenten kendes ikke, da der ikke er foretaget tællinger på Frederiksborgvej. Frederiksborgvej ligger udenfor betalingszonerne.

Der vil blive plantet træarter, der passer til de vækstbetingelser og forhold, der er på stedet. Der er regnet med en gennemsnitlig udgift på 60.000 kr./træ svarende til et åbent 10 m² plantehul med en hævet 10 cm kant.

S11e. Sammenhængende investeringer i området omkring Bispebjerg Kirkegård

19. juni 2014

Sagsbehandler
Aviaja Julie Sigsgaard

Kortet viser et udsnit af de planer, der er planlagt i området omkring Bispebjerg Kirkegård, og som ønskes understøttet og realiseret i sammenhæng via et fælles program, der giver et markant løft af hele området.

Baggrund

Politik for Udsatte Byområder udpeger seks udsatte byområder i København, herunder Bispebjerg-Nordvest. I budget 2014 blev det aftalt, at der til budget 2015 skal kvalificeres forslag, der kan fremme byudviklingen i Nordvestkvarteret. Udviklingsplanen sætter fokus på området omkring Bispebjerg Kirkegård.

Budgetønsket omhandler kommunal medfinansiering, der muliggør, at Københavns Kommune i tæt samarbejde med boligorganisationen fsb og eventuelle øvrige parter udvikler ét samlet program, der sikrer at delinvesteringer bidrager til et sammenhængende ambitiøst løft af området omkring Bispebjerg Kirkegård. Udviklingsplanen rummer herudover følgende budgetnotater

- S11a. Åbning af Bispebjerg Kirkegård (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11b. Byrum ved Klub Smedetofte (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11c. Helhedsgenopretning og støjreducerende asfalt på Tomsgårdsvej og Frederiksborgvej (Teknik- og Miljøforvaltningen)
- S11d - Bedre inklusion af psykisk sårbare i almene boligafdelinger (Socialforvaltningen)

Indhold

Området omkring Bispebjerg Kirkegård er præget af nogle af Bispebjergs mest udsatte boligafdelinger. De støder på den ene side op til den i dag lukkede kirkegårdsmur, og på den anden op til de store trafikårer Toms-

Eksekveringsparat?

	JA / NEJ
Udvalgsbehandlet (TMU)	Nej
Kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling	Ja

gårdsvej og Tagensvej, hvilket gør boligerne støjplagede. Der er dårlig sammenhæng til den omliggende by, og de offentligt tilgængelige udearealer fremstår flere steder som forladte, nedslidte og uden en klar funktion.

Københavns Kommune og Boligorganisationen fsb ser et stort potentiale i at skabe sammenhæng imellem fire store, simultant forløbende, planer; Udviklingsplan for det udsatte byområde Bispebjerg/Nordvest, Udviklingsplan for Bispebjerg Kirkegård, Skybrudsplanen for Bispebjerg, Ryparken og Dyssegård samt Boligorganisationen fsbs fysiske renoveringer. De fire planer forventes samlet at medføre investeringer på mere end 1 mia. kr. inden for den på kortet markerede afgrænsning. Ønsket er, at de mange delinvesteringer i området tilsammen løfter området markant, udvikler bomiljø og attraktionsværdi samt binder området sammen med resten af byen til gavn for byområdet nuværende og kommende beboere og besøgende.

Med dette budgetønske ønskes der midler afsat til en ekstern rådgiver, der skal gennemføre en analyse af området, facilitere en borgerinddragelsesproces og levere et overordnet arkitektonisk program, som sikrer et markant løft af hele området og bidrager til en sammenhængende by. Programmet skal indeholde løsninger for boliger, trafik, støj, parkering, grønne arealer, åbning af kirkegården, klimasikring, funktioner samt forbindelser til eksisterende tilbud og den omliggende by. Et sådant program finansieres af boligorganisationen fsb og Københavns Kommune. Det afsøges, om øvrige parter i området vil supplere udviklingsarbejde og finansiering.

De fire planer

Seks af fsbs boligafdelinger ligger i området. Fire har indtil for nyligt været på Ministeriet for By, Bolig og Landsdistrikters liste over særligt udsatte boligafdelinger. Bispeparken er det fortsat, og Bispevænget i umiddelbar nærhed er i risiko for at komme på listen. Der er et stort potentiale i at vende boligafdelingerne væk fra de store veje og orientere dem mod kirkegården gennem åbning af kirkegårdsmuren samt udvikling af sammenhængende byrum med nye muligheder for ophold og byliv. Støjmålinger understøtter potentialet i dette. Der er også potentiale i at opgradere området med nye funktioner, der understøtter fællesskab, tryghed og sundhed hos nuværende beboere, hvoraf mange er udsatte familier og psykisk sårbare.

Boligorganisationen fsb forbereder fysiske renoveringer for mere end 800 mio. kr. i udsatte boligafdelinger omkring kirkegården. Renoveringen indbefatter også afdelingernes offentligt tilgængelige udearealer.

Teknik- og Miljøforvaltningen er i gang med en udviklingsplan for byens kirkegårde. Udviklingsarbejdet handler om at afsøge muligheder for nye funktioner på og brug af kirkegården i forbindelse med arealfrigørelse. Teknik- og Miljøforvaltningen er også i de indledende faser af implementeringen af Skybrudsplanen i forhold til regnvandshåndtering. De grønne

arealer syd for Bispebjerg Kirkegård er udpeget som områder, hvor planen skal implementeres, hvilket udløser HOFOR-midler. Et samlet program for de fysiske investeringer i udviklingen af området omkring Bispebjerg Kirkegård kan sikre bedre udnyttelse af ressourcerne. Den fysiske udvikling skal ligeledes understøtte igangværende sociale indsatser i området. Boligorganisationer og Københavns Kommune samarbejder blandt andet om psykisk sårbare voksne samt børn, unge og familier, ligesom der er igangsat et partnerskab, der skal styrke mental og fysisk sundhed i området gennem de næste år.

Overordnede målsætninger og effekter

Forskning viser, at effekten af fysiske renoveringer i udsatte boligområder er størst, hvis den samtænkes med bystrukturel udvikling.

Bispebjerg er det byområde, hvor der ifølge Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bor flest psykisk sårbare, og hvor den oplevede sundhedstilstand er ringest. Den faktiske sundhedstilstand er den næstlaveste i byen. I Teknik- og Miljøforvaltningens kortlægning af vejstøj fremhæves området som værende stærkt støjplaget. I Sundheds- og Omsorgsforvaltningens *Sundhedskonsekvenser af vejstøj omkring almene boliger* beskrives en direkte sammenhæng mellem støj og ringe fysisk og mental sundhed.

I Bispebjerg er der få byrum, dårlige forbindelser samt ringe adgang til rekreative områder.

Forslaget styrker Københavnerfortællingens mål om en bæredygtig by – socialt såvel som klimamæssigt samt Politik for Udsatte Byområder og Klimaplanen.

Tabel 1. Oversigt over aktiviteter og afledt effekt

(Del)aktivitet	Afledt effekt
Københavns Kommune og fsb udvikler et fælles program, der giver retning, synergi og fælles ejerskab til de kommende års udvikling i området. Programmet realiseres gennem planlagte investeringer i fysiske helhedsplaner, skybrudsplan mv. Se bilag 1.	- Attraktive boliger og mere attraktivt område - Øget tryghed - Bedre mental og fysisk sundhed for udsatte borgere. - Styrket sammenhæng mellem udsatte boligafdelinger og øvrige boligtyper – sammenhængende by - Reduktion af særligt udsatte boligområder i København - Reducering af støjplagede boliger - Blandet beboersammensætning - Ny brug af byens kirkegårde - Synliggørelse af og nye forbindelser til Bispebjergs attraktioner såsom Dansekapellet, BIBLIOTEKET og Utterslev Mose.
Beskæftigelseseffekt (0,7 mio. kr.)	0,8 årsværk Sammen med medfinansieringen fra boligorganisationen fsb er beskæftigelseseffekten 1,2 årsværk

Note: Beskæftigelseseffekten er beregnet med udgangspunkt i Københavns Kommunes definition, hvor 1 mio. kr. investeret i anlæg resulterer i 1,2 årsværk.

Bydele

Projektet vedrører Bispebjerg.

Økonomi

Projektet har estimerede anlægsudgifter på 0,7 mio. kr. til rådgiverhonorar. Boligorganisationen fsb finansierer med 0,3 mio. kr., til et samlet rådgiverhonorar på 1,0 mio. kr.

Tabel 2. Anlægsudgifter

(1.000 kr. – 2015 p/1)	2014	2015	2016	2017	2018	I alt	*
<i>Anlæg</i>							
- Udarbejdelse af samlet plan		700				700	700*
Anlægsudgifter i alt		700				700	700*

Tabel 3. Tidsangivelse

Tidsangivelse	Måned og år
Anlægsbevilling forventes givet	Oktober 2014
Anlægsprojektet forventes igangsat	Januar 2015
Forventet ibrugtagningstidspunkt	August 2015*

*Program forventes udarbejdet august 2015. Forventet realisering af programmet 2016-2020 i sammenhæng med fysiske helhedsplaner, skybrudsplan og udviklingsplan for Kirkegården. Se bilag 1.

Tekniske oplysninger

Risikovurdering

Risikoen vurderes som lille, da der er tale om indkøb af en service hos ekstern konsulent. Programmet skal dog samle en række forskellige planer med forskellige tidsperspektiver, hvilket kræver stram processtyring. Der skal være tidlig dialog med Landsbyggefonden i programskrivningsfasen, så det sikres, at fondens investeringer i de fysiske helhedsplaner i området tænkes ind i programmet.

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere givet midler til formålet.

Henvisninger

Udviklingsplan for Bispebjerg/Nordvest 2012

Udviklingsplanen udgør foranalysen af udfordringer, potentialer og mål for indsatser i området.

<http://www.kk.dk/da/Om-kommunen/Indsatsomraader-og-politikker/Publikationer.aspx?mode=detalje&id=950>

